

Христо СМИРНЕНСКИ

Избрани творби

за ученици и кандидат-студенти

СН[®]
СОФТИПЕС

СЪДЪРЖАНИЕ

СТИХОТВОРЕНИЯ

Юноша.....	3
Цветарка.....	5
Стария музикант.....	7
Уличната жена.....	8
Слепия.....	10
Вълкът.....	12
Работникът.....	13
Каменарче.....	14
Улицата.....	15
Братчетата на Гаврош....	17
Въглекопач.....	19
Ковачът.....	21
Пролетарий.....	23
Жълтата гостенка.....	25
Да бъде ден.....	29
Ний.....	30
Пролетно писмо.....	32
Робът.....	33
Гладиатор.....	35

Гневът на робите.....	37
Роза Люксембург.....	39
Йохан.....	40
Карл Либкнехт.....	43
Глад.....	47
Червените ескадрони....	50
Смъртта на Делеклюз....	52
През бурята.....	54
Зимни вечери.....	56
На търговците скубачи.....	62
Баланиади.....	64
На гости у Дявола.....	65
1. Приказка за честта...	65
2. Приказка за тинята ..	67

ПРОЗА

Босоногите деца.....	70
Приказка за стълбата....	72
Как ще си умра млад и зелен.....	76

СТИХОТВОРЕНИЯ

ЮНОША

Аз не зная защо съм на тоз свят роден,
не попитах защо ще умра,
тук дойдох заплепен и от сивия ден,
и от цветната майска зора.

Поздравих пролетта, поздравих младостта
и възторжен разтворих очи,
за да срещна Живота по друм от цветя
в колесница от лунни лъчи.

Но не пролет и химн покрай мен позвъни,
не поръси ме ябълков цвят:
пред раззинали бездни до черни стени
окова ме злодей непознат.

И през облаци злоба и демонска стръв
черна сянка съзрях да пълзи –
златолюспест гигант се изправи сред кръв,
сред морета от кръв и сълзи.

В полумрака видях изтерзани лица,
вред зачух плачове като в сън
и жестока закана на гневни сърца
се преплете с оковния звън.

Аз познах своите братя във робски керван,
угнетени от Златний телец;
и човешкия Дух – обруган, окован,
аз го зърнах под трънен венец.

И настръхнал от мрака на тази земя,
закопнях, запламтях и зова:
– Ах, блеснете, пожари, сред ледна тъма!
Загърмете, железни слова!

Нека пламне земята за пир непознат,
нека гръм да трещи, да руши!
Барикаден пожар върху робския свят!
Ураган, ураган от души!...

И тогава – zalюбен в тълпите, пленен
от лъчите на нова зора, –
без да питам защо съм на тоз свят роден,
аз ще знам за какво да умра.

ЦВЕТАРКА

Тази вечер Витоша е тъй загадъчна и нежна – като теменужен остров в лунносребърни води, и над смътния ѝ гребен, сякаш в болка безнадеждна, се разтапят в тънка пара бледи есенни звезди.

И грамаден и задъхан, скрил в гранитната си пазва хиляди души разбити – глъхне празничния град и под лунно наметало с шепот странен той разказва повестите безутешни на вседневен маскарад.

А из улицата шумна, под гирлянди електрични, ето малката цветарка бърза от локал в локал, де оркестрите разливат плавни звукове ритмични и от тях се рони сякаш скрита мъка и печал.

С погледа смутен и влажен на прокудена русалка между масите пристъпя и предлага плахо тя: златожълти хризантеми в кошничка кокетно малка и усмивката смирена по рубинени уста.

Върху стройното ѝ тяло, върху младостта ѝ цветна, като черни пипала се плъзгат погледи отвред и в усмивки иронични блика мисъл неприветна, че цветята се купуват, а и тя е чуден цвет.

И оркестърът въздъхва, стихват плачущи акорди, гаснат, млъкват, но отново гръмват те по даден знак, понесат се нависоко волнокрили, смели, горди и се спуснат бавно, плавно като мек приятен сняг.

Но от маса къмто маса своята кошничка показва
светлокосата девойка с поглед смътен и нерад,
а грамаден и задъхан, скрил в студената си пазва
хиляди души разбити – дебне каменния град.

СТАРИЯ МУЗИКАНТ

Все там до моста приведен седи,
тегли полекичка лъка,
а над главата му ревностно бди
черната старческа мъка.

Бурно край него живота кипи
в грижи и горести вечни
и пъстроцветните шумни тълпи
все тъй са зли и далечни.

Привечер. Спуска се траурен здрач,
ситен снежец завалява,
спира цигулката горестен плач –
стареца немощно става.

И прегърбен той пристъпя едва,
спира се тук-там и стене,
шепнат му злъчни, невнятни слова
зимните вихри студени.

Там – от скованата в мраз висина –
мигом през тънкия облак
хвърля му поглед печална луна,
фосфорно бледа и обла.

А зад гърба му пристъпя Смъртта,
кървава и многоръка,
и по цигулката старческа тя
тегли полекичка лъка.